

КИШЛОК ХАЖМАТИ

1990 йил 31 июль

СЕШАНБА

№ 173 (4.966)

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади

Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади

Баҳоси 3 тийин

ПАХТАЗОРДА АСАД ЮМУШЛАРИ

Ут-олов пурковчи саратон ўз ўрнини асадага бўшатиб берганига ҳам деярли ўн кун бўлди. Ҳарорат ҳамон пасайгани йўқ. Меҳа, 30 июль кунини жумҳуриятимизнинг ақсарият ёшларига ҳамон ақсарият бўлиб қолган 45 ёшга кўтарилади. Молино жонсизнинг нафас олиши нақадар қийинлашганини ҳис этиш қийин эмас. Ўза деб аталувчи мўҳим вақтнинг ўсишига эса бу исмиликдан ташқари деҳқон меҳри, оби ҳайёт, тежинавий ишлов, турли-туман озуклар зарур. Шунинг ҳаммасини тушуниш, назорат тадбирларини бир-биринга алоқасиз эмас, на татого, на бапарволикка йўл қўймаган ихтикоргина муроду мақсадига етади.

Қишлоқларда мусобақадор обалар вакилларида ноборат ўзаро текшириш гуруҳлари иш олиб бораётганлигига бир неча кун бўлди. Ҳамма соҳаларнинг мутахассислари зиммадаги мажбуриятлар қандай бажарилаётганини синчиклаб кўздан кечиришмоқдалар, деҳқончилик ҳамда чорвачилик юмушлари юқроси билан танишмоқдалар. Шунинг диққатга сазоворки, бу галги амалий борди-келди дабдабасиз, шов-шувсиз, қарсақлар гулдасталарсиз уюштирилгани, ишчанлик маъною мазмунини касб этгани қайта қуриш жараёнининг ҳосияти бўлди.

Текшириш давомида, шубҳасизки, асосий эътибор ўза парваршига йўналтирилди. Умумий манзара шундай: жорий йилнинг айнаини ноқулай об-ҳаво шароитига қарамасдан жумҳурият пахтакорлари салмоқли ютуқларни қўлга киритдилар. Бунда нодир усулларнинг қўлланилиши, илм-фан тавсиялари шифо солиниши алоҳида аҳамият касб қилди. Деярли ҳамма жойда тўқчи ва соғлом никол олинди, ағзалаш ўз вақтида, сифатли ўтказилди. Сугорши, озиклантириш, қатор ораларини юмшатиш ушшоқлик билан олиб борилади. Пайкаллар беғона ўтлардан асосан тозаланган. Усимликни ҳашоратлар ва касалликлардан сақлаш чоралари қўрилмоқда. Кўсак тугилиш мадал бораётди. Хуллас, мўл ва эртанги ҳосилга мустақим негиз яратилди.

Буларнинг бари ахши, лекин асад ойн пахтамиз тақдирини ҳал қилмаганини, ўза парваршининг ақилолчи босқини гоёт масъулиятни экинликнинг умумийлигига керак. Ҳозир ўсимлик гуририв ривож топадиган, ҳосилга ҳосил қўйиладиган пайт. Ҳар бир тул шу қадар нозик, эътибор талабчи, бирор-бир татого йўл қўйиладиган бўлса унинг шикастланиши, ҳосилнинг ноборат этилиши мумкин.

Пахтакорнинг биринчи галдаги юмуши сугорилиш сифатли ўтказишдан ноборат. Айна пайтда сув сарфини шарт бўлмоқда. Баъзи жойларда ҳар гектарга 100—110 куб метр оби ҳайёт оқибатини. Сувни ҳам, механизатор ҳам ва, албатта, бригада ва эвон бошлиғи ҳам қатор ораларда ақилолчи қилмаган сақланган устидан қатъий назорат ўрнатилган, унинг мўлжалдагидан қайтариб кетишига йўл қўйилмаганлиги зарур. Акс ҳолда тўпланган ҳосилнинг тўқилиши рўй беради. Сугорши кечоа кундуз, айниқса тунда мунтазам ўтказилиши лозим. Ўзаро текшириш бригадаларининг аъзолари баъзи жойларда бу ишнинг сифати талаб даражасида эмаслигини таъкидлашди. Инқироб қолган пайкаллар ҳам, кўплатиб сугорилган даладан ҳам аниқланди. Сугорши жараёнини қўзиб боришдек зарарли таомил кузатишди. Бунда ҳам сув исроф бўлади, ҳам ўзага эриб етади. Шундай экан, оби ҳайёт таршини энг тажрибали сувчилар назорати остида уюштириш зарур. Ҳўжаликларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари бу ишнинг боришини мунтазам текшириб туришлари керак.

Ҳар бир сугорилиш сўнг қатор ораларини оби-тобда юмшатиш деҳқоннинг азалги тоғилари. Шу кунларда, ўза томири тобора бақувватлашаётган бир пайтда унинг шикастланиши, яъни култиватор пичоғининг сая бўлса-да тегиб кетиши умумий хирмонга путур етказадан. Айниқса элтига налинган майдонларда эҳтиёт бўлиш лозим. Афсуски, кўп жойларда култивацияни чўқур ўтказиш баҳосисин билан сифатсизликка йўл қўйилмоқда. Бунинг оқибатига катта-катта кесаклар қўчиб, ўза илдизига салбий таъсир кўрсатилаётди.

Ўзаин чилпиш ҳосил тўплашнинг, уни тез этиштиришнинг мўҳим омилларидан бири ҳисобланади. Бу тадбирини ўсимликнинг биологик ҳолатига қараб поғонада-поғона ўтказиш мақсадга мувофиқ. Еш ўзгани, яъни етарли даражада ўсмаган ва кераклик ҳосил тўлмаган туپин чилпиш ярамайди. Баъзи жойларда 8—9 та ҳосил шохига эга бўлган ингичка толали ўза нави чеканка қилинганлигини нотўғри ҳол деб ҳисоблаймиз. Чунки бундай нисоллар гектарлардаги тулпар сонига қараб ҳар бирда 12—14 ҳосил шохи пайдо бўлгандагина чилпиш лозим. Муддат тўғри танланган тақдирда чилпиш ҳосилнинг тўқилиши барҳам беради, унинг салмоқини оширади, этилишини тезлаштиради, тола сифатини яхшилайди, ўза бергини тўқтиришга, далаларини машина теринига тайёрлашга ижобий таъсир кўрсатади.

Ўза шохларининг учларини чилпиш кечиктириб юборилмаслиги керак. Айна пайтда ҳосил шохлари 16—18 тага етган пайкалларда ҳам ўзаини чилпиш ўтказилмаганлиги кечирилмас ҳолдир. Бунинг оқибатига ўсимликнинг гонлаб кетиши рўй беради, ҳосил тугиш жараёни сустлашади, оқибатда эса ялли хирмондан барака кетади. Чилпишнинг механизаторларда ўтказишга алоҳида эътибор берган деҳқон моддий жиҳатдан ютади, ривожли паст тулпарларда шохларнинг учига эриб етмайди. Бундай шароитда тақдоран чилпиш ўтказишнинг шарт. Ўза шохларининг учини чилпишга энг тажрибакор кишилар жалб этилиши лозим.

Шу кунларда деярли барча даладарда ўза чеканкасини оммавий тарзда ўтказиш мумкин.

Пайкалларда ўргиччақана, кўсак қўрт, беда қанаси ва ҳоказо зараркундаларини учратиб муамма. Ҳарорат юқори даражада кўтарилганда уларнинг кўпайишига қулай шароит яратилган бўлади. Ҳашаротлар ҳамда касалликларга қарши кураш аниқ-пухта уюштирилиши, ҳосил ҳимоясида кимёвий ва биологик усулларни уйғунлаштирилиши зарур. Масалан, беда қанасига қарши биологик восита йўқлиги сабабли уни фақат кимёвий дорилар билан таъсирлаш йўқотиш керак. Кўзатувчи энтомологлар пахтазорда мунтазам навбатчилик қилишлари, зараркундалар тарқатган жойларни аниқлашлари, уларни қирши чораларини кўришлари зарур.

Ҳосил тўплашнинг ақилолчи босқинида қолган-қутган беғона ўтларни томир билан олиб ташлаш шарт. Булар гарчи ҳосил тақдирига эриб етказмас-да, машина теринини уюштиришда қийинчиликларни вужудга келтириши, яъни том ашёнинг ифосланшига, терини агрегатларни уюмдорлигининг пайсизлигига, тола сифатининг ёмонлигига олиб келади. Шу сабабли сугорши ва қатор ораларини юмшатиш жараёнида беғона ўтларни йўқотиш эътиборда туриши лозим.

Пахтакор баҳордан буён зўр меҳнат қилди, астойдил тер тўқди. Бунинг самараси поёнсиз даладарда тўпланган ҳосил салмоғида кўриниб турибди. Эндиги вазифа кўсаклар сонини тобора кўпайтиришдан, нобудгарчиликка йўл қўймай ишлашдан, йилги-теринга пухта тайёрларлик қўришдан ноборат. Бунда обаларларо ўтказиш тадбирлар жараёнида берилган маслаҳатларга пухта амал қилиш катта аҳамиятга эга.

СОВЕТЛАР ҲОКИМЛИГИ

ҲУҚУҚИЙ МАҚОМГА ЎЗГАРТИРИШЛАР

Ҳамма тонфадаги Советлар, уларнинг ижроачи бўғинлари фаолиятда бошқа долзарб муаммолар қаторида табиатни муҳофаза этиш масалаларини ҳам биринчи ўринда турибди. СССР Олий Совети бу борада гоёт муҳим қонунлар ва қарорлар қабул қилди. Чернобыль АЭСида рўй берган фалокат оқибатларини тугатиш йўллариининг ўзи роса бир кун давомида муҳофизатдан ўтказилди. Орол ва Орелбўйи билан боғлиқ вазият кун тартибда некин турибди.

Хуллас, табиат муҳофазаси қирралари ўтиришмаган бир жой йўқ. Тошкент вилояти ҳам шу муаммага кирди. Бу ерда энтологик ҳолат тобора мурракбашмоқда. Бинобарин, ана шу шароит ҳисобга олинган ҳолда ва табиатни муҳофаза этиш масалаларида давлат бошқарувини таомиллаштириш, қонуничилик, энтологик қондаларга риоя этилиши устидан назоратни кучайтириш, лойиҳа ечимларини, янги техника ва технология материалларини энтологик жиҳатдан си. наб-тектириб кўришда тўла мустақиллигини таъминлаш, маҳаллий Советлар, илмий кўчалар, меҳнат жамоалари, давлат ва жамоат ташкилотлари гайратини мувофиқлаштириш мақсадида халқ депутатлари Тошкент вилоят Совети махсус қарор қабул қилди.

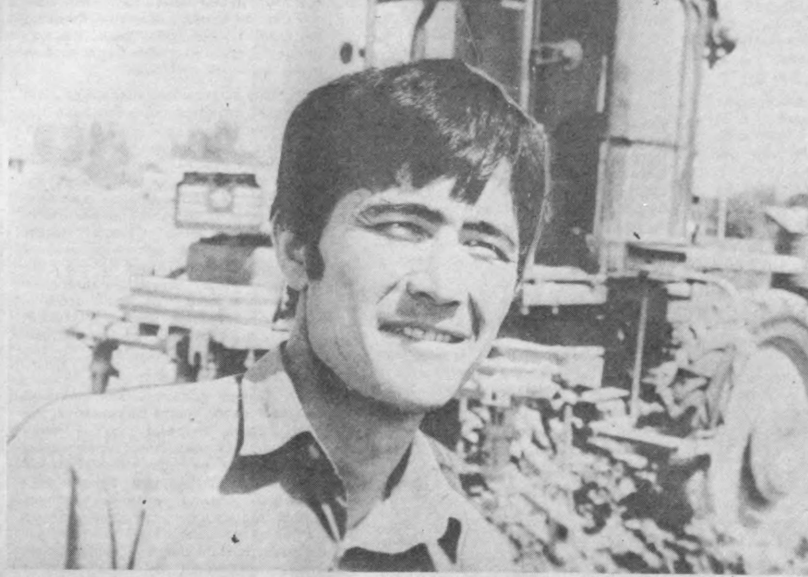
«Тошкент ҳақиқати» газетасининг 28 июль сониде босилган ушбу хужжатда таъкидланганидан, табиатни муҳофаза этиш оласти Комитетига вилоят ҳудудида атраф муҳитини муҳофаза қилиш, табиатдан фойдаланишда оқилолчи йўл тўқилишини таъминлаш интида махсус комитетга юқори даражада органи сифатида бошқарув ваколати берилди. Бундан буён у халқ депутатлари вилоят Совети олдидангина ҳисобланади. Бунинг маъноси шунки, комитет ўз вазирасини бошқа тонфадаги бошқарув органларига итота этмаган ҳолда бажарали, табиатдан аниқ-нароқ билан фойдаланиш, уни муҳофаза этиш, ўлканинг неъматларини қайта ишлашнинг ҳолати, табиий ресурсларни сақлаш, бу соҳада ягона илмий-техникавий сифатини ўтказишда халқ депутатлари оласти Совети ҳамда Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитети наздида ҳисобдорлиги жавабгардир. Комитет раиси вилоят Совети томонидан, унинг ўрни босарлари ва комитет аъзолари ҳамда коллегиаси раис тақдимида бинаон халқ депутатлари вилоят Совети сессиясида таъкидланадилар.

Табиатни муҳофаза қилиш комитетига манфаатдор ташкилотлар билан ҳамкорликда инки олаини муддат ичиде комитет тўғрисидаги инзом лойиҳасини ишлаб чиқиш ва Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза этиш давлат комитети билан келишган ҳолда уни кўриб чиқиш учун вилоят Советига тақдим этиш топширилди. 2005 йилгача бўлган даврга атраф муҳитини муҳофаза қилиш, табиат ресурсларидан фойдаланиш йўл-йўриқларини ишлаб чиқиш, Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза этиш давлат комитети билан келишган ҳолда унинг 1990 йил тўртинчи нварталида вилоят Советида кўриб чиқиш учун топшириш зарурлиги таъкидланди.

Халқ депутатлари вилоят Совети ижроачи комитети зиммасига табиатни муҳофаза этиш комитетининг моддий-техникавий базасини мустақимлаш, унинг қарамогидеги бўлинмаларини хизмат хоналари, транспорт воситалари, зарур усунуқлар, жумладан лаборатория билан таъминлаш чораларини кўриш вазираси юклатилди.

Пойтахт оласти маҳаллий ҳукуматининг табиатни муҳофаза этиш маюмига ўзгартишлар киритиш, яъни мустақил қадими ва дадил ҳаракатини таъбирланмоқ, қўллаб-қувватламоқ керак.

А. ГУЛОМОВ.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг фармони

ЯНГИ ИТТИФОҚ ШАРТНОМАСИНИ ТУЗИШГА ТАЙЁРГАРЛИК ДАВРИДА ИТТИФОҚ ВА РЕСПУБЛИКА ИДОРАЛАРИНИНГ МОЛИЯ-КРЕДИТ МАСАЛАЛАРИДАГИ ҲАМКОРЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Бозор иқтисодиётига ўтиш, иттифокдош республикаларнинг суверенитетини мустақимлаш ва ривожлантириш масалаларида молия ва кредит-пул муносабатларини бутунлай қайта қуришни тақозо этади. Бир қанча иттифокдош республикаларда молия ва банк системасини қайта қуриш юзасидан амалий чора-тадбирлар қўрилмоқда. Давлатнинг иқтисодлаштирилган банклари мустақиллигини тижорат банкига айлантириш жараёни бошланди, давлат банкларининг роли оширилмоқда, мустақиллиги мустақамлашил масъулияти кучайтирилмоқда. Буларнинг ҳаммаси объектив таомилларнинг ифодасидир.

Шу билан бир вақтда республика ва иттифоқ идоралари айрим қарорларни қаҳиқатда таркиб топан иқтисодий алоқаларини, республикаларнинг ССР Иттифоқидеги баҳамжиҳат ҳаракатларини,

шунингдек бутун мамлакат ва унинг фуқароларининг узоқ муддатли манфаатларини ҳисобга олмай қабул қилмоқдалар. Салбий таомилларнинг олдани олиш, куч-гайратларни кеңитириб бўлмайдиган вазибаларни ҳал этишга қаратиш, умумийиқтисод бозорини вужудга келтириш учун СССРда молия-кредит муносабатларини ташкил этишга ягона қондалар ва ёндашувларни ишлаб чиқиш ҳамда улардан иттифоқ шартномасини тайёрлашда фойдаланиш зарур. Шу мақсадда қарор қилмади.

1. СССР Министрлар Совети иттифокдош республикалар билан биргаликда янги иттифоқ шартномасига тааллуқли бўлган молия-кредит масалаларини ва бошқа иқтисодий масалаларни обдон пухта ишлаб чиқишни авж олдириш.

Иттифокдош республикаларнинг Олий Советларига янги иттифоқ шартномаси

тузилгунча қадар таркиб топан молия ва банк системасини бузиб ташлайдиган қонун ҳужжатларини қабул қилиш ва қўлланишдан тийилиб туриш тавсия этилсин.

2. Иттифоқ шартномаси тузилгунча бўлган даврга умумий кредит-пул сифатини ишлаб чиқиш ва банк системасини биргаликда бошқариш учун СССР давлат банки правленесининг раиси ва иттифокдош республикалар давлат банкларининг раҳбарларидан ноборат СССР давлат банки кеңашини тузилсин. Бу ишда суверен иттифокдош республикаларнинг манфаатларига, СССР давлат банки системасининг ялтилигини таъминлаш зарурлигига амал қилинсин.

СССР Олий Советига СССР давлат банки тўғрисидаги қонун лойиҳаси билан

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти Москва, Кремль, 1990 йил 29 июль.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ АХОЛИСИНИ ИЧИМЛИК СУВ ВА ТАБИЙ ГАЗ БИЛАН ТАЪМИНЛАШНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

Қишлоқни иқтисодий жиҳатдан обод қилишда юз берган катта қолоқликни янада оширишга, унинг ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлашнинг кескин яхшилашга қараб келиш зарур деб ҳисоблайми.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети махсус масала юзасидан тоғилли қарор қабул қилсин.

бул қилисин, қишлоқ аҳолисини марказлаштирилган тарзда сув ва табиий газ билан таъминлашнинг тубдан кўпайтиришнинг кўзда тутисин. Қўрилган даврга 1,7 миллион қишлоқ аҳолисини водопровод тармоғидан ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлашнинг яхшилаш давлат режасини қабул қилиш зарур деб ҳисоблайми.

Совет ва ҳўжалик идоралари республикада газ ва водопровод тармоқларини қуришга қўшимча моддий техника ресурсларини жалб этиш учун мамлакатнинг бошқа регионлари билан бевосита шартномалар тузишни кеңроқ амалга ошириш

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти Тошкент шаҳри, 1990 йил 28 июль.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Режага мувофиқ 1990—1992 йилларда бир қанча катта суви олиш иншоотлари ва магистрал сув қурувлари, 16,7 минг километр водопровод тармоғи қуриш мўлжалланмоқда, бу эришилганига нисбатан уч баравар кўпдир. Шу мақсадлар учун пудрат ишлари лимитлари ва тегишли моддий-техника ресурслари билан бирга 1,1 миллиард сўм капитал маблағ ажратилиш кўзда тутилмоқда. Ишларнинг бутун мажмуи юзасидан аниқ ижроачилар ва уларни амалга ошириш муаддалари белгиланган.

Қишлоқ водопровод системалари техник ҳолатини яхшилаш мақсадида жумҳурият министрликлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Кеңашини ва вилоят ижроачи комитетлари мавжуд водопровод ва каналзация иншоотлари ва тармоқларини, маҳаллий сув таъминоти системаларини тўла инвентаризациядан ўтказишлари ва уларнинг нормал ишлаши учун чора-тадбирларини амалга оширишлари зарур.

Ичимлик суви тақчиллиги кучайиб бораётган шароитда катта ҳажмда суви муҳофаза қилиш ишларини бажариш керак бўлади. Шу муносабат билан катта ерости сувлари тўпланадиган зоналарда ҳўжалик фаолияти чекланган ҳудудлар белгиланди. Бу зоналарда саноат қорхоналарини жойлаштириш, минерал ўғитлар ва захарли химикатларни қўллаш устидан қатъий назорат ўрнатилди.

Жумҳурият ҳудудида жойлашган саноат қорхоналарига газ плиталари, қозонлар, суви иситиладиган колонналар, газ тақсимлаш пунктларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш, шунингдек пўлат қурувлар тайёрлашни йўлга қўйиш ва зарур аэратура ишлаб чиқаришни кеңайтириш тақлиф этилди.

Режада қишлоқ жойларда уй-жойларни ва бошқа иқтисодий-маданий-маиший объектларни газлантириш юзасидан ишлар ҳажмини 4 баравар кўпайтириш кўзда тутилмоқда.

1990—1992 йилларда газ қурувларидан — узунлиги 700 километр бўлган қосқак босилми шохобчалар, автомат газ тақсимлаш станциялари, компрессорлар, 12,7 минг километр газ тармоқлари қўрилади, 330 мингга яқин тартибдаги уй-жой ва иқтисодий-маданий-маиший объект газлантирилади. Бу вазиранга амалга ошириш учун 460 миллион сўмдан кўпроқ капитал маблағ ажратилди.

Менфаатдор ташкилотларга 1991—1992 йиллар режаларини тузаётганда ушбу ишлар ҳажмларини кўзда тутиш топширилди.

син, режани рўебга чиқаришда иштирок этаётган меҳнат жамоалари ташаббуси рағбатлантирилсин. Бу иқтисодий режани молиявий ресурслар билан устуни даражада таъминлаш юзасидан шароит яратилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Кеңашини 1991—1993 йиллар давомида ҳар йили январь ойида Ўзбекистон ССР Президентини республика қишлоқ аҳолисини ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлашнинг яхшилаш режаси қандай бажарилаётганлигидан хабардор қилиб турисин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти Тошкент шаҳри, 1990 йил 28 июль.

Хатирчи районидеги «Партия XXII съезди» колхозининг М. Шамсиев бошлиқ бригадаси азаматлари ўза парваршини рисоладагидеги ташкил этишган. 67 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 27 центнер ўрнига 35 центнердан хирмон кўтариш мўлжалланмоқда.

СУРАТДА: пешқаддам бригада меҳнатозори Нормамат Садуллаев.

А. ЭЛМУРОДОВ олган сурат.

Совет Иттифоқидеги БИЗНИНГ ВАТАНИМИЗ

ХАМ НАЗАРИЯ ХАМ АМАЛИЕТ

ГОРЬКИЙ. Вилоятда деҳқончилик-саноат комплексини илмий тақдирот ва лойиҳа-технология институтини ташкил этилди. Мурчилик бора расидаги ишларни лхшилаш, қорамоллар ва қўйлар махсус долорлигини ошириш, қишлоқ ҳўжалик иншоотларини таъмирлаш ҳўжаликларини тайёрлаш, қайта ишлаш соҳасида тақдиротлар ўтказиш, салбий экологик ҳолатларнинг олдини олиш сингари масалалар унинг фаолиятидаги устуни йўналишлардир.

УЗЛУКСИЗ ИШ НАТИЖАЛАРИ

ЕРЕВАН. Арманистонинг Варденис районидеги «Агроресурс» бирлашмаси мамлакатдаги бир қанча машинасозлик қорхоналари билан бир қаторда бевосита шартнома муносабатларига ўтиб, шу кунларда қосқак тоғликлардаги ўтлоқларда ем-хашак тайёрлаётган ҳўжаликларни қамбб эҳтиёт қилмаган билан таъминлай олади. Бирлашма механизаторларга ёқилги етказиб беришда, техника ремонтини билан шуғулланмоқда. Варденисга ҳозиринг ўзидеги Рустола, Минск, Таганрог ва Ростова-Дондан тракторлар, комбайнлар ва пичан ўриш машиналари учун қисмлар орттиланган турта автопоезд келди. Бу йил қорвалдорларга малакали хизмат кўрсатилганлиги сабабли ем-хашак тайёрлашда узиллиш бўлмади.

ДЕСНА МҲАММОЛАРИ

БРЯНСК. Десна дарёсини Смоленск ботқоқликларидан бошлашиб, Киев остоноларига етга етб боради. «Десна-90» деб аталган жумҳуриятларо экология экспедицияси дарёнинг бошланғичидан қўйи оқимигага бўлган йўлни босиб ўтади. Мақсад — Десна ҳавзасидеги экологик ва иқтисодий-иқтисодий муаммоларни ўрганишдир. Брянск вилоятида атраф муҳитини саноат қийинчилик билан булгаётган қорхоналар: «Брянскцемент», «Брянск машиностроительный завод», «Брянск автомобиль заводи» ишлаб чиқариш бирлашмалари экспедиция қатнашчилари диққатини тортган дастлабки қорхоналар бўлди. Экспедиция режалариде Чернобыль ҳалокати оқибатларини бошлаб келтириётган ҳамда Смоленск АЭСи теваарида жойлашган ерлардаги радиация муҳитини ўрганишга алоҳида аҳамият берилади.

(ТАСС).

Муаммо кўндаланг қўйилади

ДЕҲҶОН ГАРДАНИДАГИ ЮК

Қарши чўлда ташкил этилган Муборак районига қарашли Аметхон Султон номида совхоз қисқа вақт ичида виллоятдаги илгор ҳўжаликлар сафини ўзин олади. Кейинги уч йил мобайнида пахта тайёрлаш топшириғи биринчилар қаторида бажарилаётган, бошқа тармоқларда ҳам кўрсаткич юқори. Утган йили барча соҳалардан қарийб уч миллион сўм соф фойда олинди. Рентабеллик даражаси 21 фоздан 30 фозга кўтарилди. Совхоз давлатдан олган қарзларнинг асосий қисмидан қутулди. Ишчиларнинг ўртача ойлик маоши икки йил аввал 98 сўмни ташкил этган бўлса, бугун 248 сўмга етди.

Хўш, юксалиш омилини нимадан иборат? Ҳўжаликда ҳозир ш маром қандай кетаётган!

Баҳорнинг бошларида ҳўжаликка йўлмика тушган эди. Директорнинг дастлаб Муборак шаҳар фирқа кўмитасида уюштирилди. Шаҳаркомнинг биринчи котиби, халқ депутатлари район Кенгашининг раиси Жўмақул Курбоновнинг чоғроққина ишхонасида суҳбатлашиб ўтганимизда барвақт, бугундан келиш — Ҳамро Раҳмонов кириб келди. Табиатан дилкаш бу одами бугун бироз тажнроқ, ташвишли қиёфада кўриб хйёл таажубландик. Орадан бироз ўтган бунинг сабаби аён бўлди. Чингит жиши олдидан ерин суғориш учун сув етишмаётган экан. Сувнинг бошда турган 30-совхоз каналга насос ўрнатилган экан. Агар бунга йўл кўйиб берилса, Муборак келувчи ва қанадан сув ичкадан 7-а, 36-ва Аметхон Султон номи совхозларга оби ҳаёт етишмай қоларкан.

Жўмақул Файзуллаевчи директорнинг гапларини диққат билан эшитди. У келтирган далилларнинг ҳаёлида салмоқлик кўради шеклини, бироз ўйланиб қолди. Сўнгра Ҳамро Раҳмоновга юзланиб деди:

— Каналнинг бошига насос ўрнатилган бўлса, албатта, лекин район бўйича сув етишмайпти. Мутахассислар билан маслаҳатлашилди. Бугун улар сизнинг совхозингизга ҳам боришади. Қандай қилиб бўлса-да, сувни бироз кўйайтириш чораларини кўрамиз. Бироз ўзингиздан қолар гап йўқ, оби-ҳаётнинг бир томчисини ҳам беҳуда оқимаслик керак.

— Бугёндан хотиржам бўлаверинг, — деди Ҳ. Раҳмонов ҳақраси очилиб, — унинг қадрига етамиз.

Биринчи котибликка яқинда сайланган Ж. Курбоновнинг оғир-вазминлиги, муомаласи, масалани пухта ўйлаб ҳал этишга уриниши бизга маъқул тушди.

Ҳамро Раҳмонов котиб билан хайрлашаркан, бизни совхозга таклиф қилди. Розм бўлдик.

Совхоз ерларн шундоққина шаҳар билан туташиб кетган. Муборак аҳолиси қадим-қадимлардан бунён яшаб келаятган Сарик, Ҳўжамуборак, Шех, Қорабог қишлоқларн шу ҳўжалик ҳудудига кирди. Шех — ҳўжаликнинг марказий қўргонн. Қўш қаватли идорада директорнинг бир неча одам кутиб турган экан. Уларнинг кўпчилиги агроучасткалар ва бригадаларнинг бошлиқлари, мутахассислар. Шахсий юмуш билан келганлар ҳам талайгина. Директор дастлаб ишчиларнинг арзини тинглади. Бирок ҳам нуумид кайтмади. Аксинча, раҳбар ҳузуридан иши битиб, хурсанд бўлиб чиқди.

Шундан сўнг у хонага агроучастка бошлиқлари, бригадирлар ва мутахассисларни таклиф этди. Иш юзасидан қисқатгина маслаҳатлашиб олинди. Кимга нима кераклиги аниқланди. Кўпчилигининг талаби суви кўйайтириш эди. Ҳ. Раҳмонов уларга вазиятни тушунтирди, сувдан тежаб-

Хоразмий номида совхоз ҳам 1988 йилда Аметхон Султон номида совхозга қўшиб юборилди.

Табикии, совхоз йириклаштирилган, планлар қайта кўриб чиқилди ва 1987 йилда пахта тайёрлаш ҳажми 2400 тонна қилиб белгиланди. Бошқа соҳаларда ҳам шундай бўлди. Илгарига нисбатан анчагина салмоқдор рақамларда ифодаланган бу режаларни рўйбга чиқариш учун катта куч-ғайрат сарфлашга тўғри келди. Ҳўжалик раҳбари сифатида зиммасига тушган масъулиятни чуқур ҳис этган Ҳ. Раҳмоновнинг кеча-ю кундуз ором нималигини билмаган пайтлари кўп. У ҳар қандай ишнинг тақдирини одамлар ҳал қилишини жуда ахши билар эди. Шу босқ улар қалбига йўл топшига интилди, маслаҳатларига қўлоқ тутди, қувончу ташвишларига шерик бўлди. Энг муҳими, ишчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини ахшилаш тўғрисида ўйлади. Уларнинг ойлик маошлари вақтида берилмаётган бўлди. Бу меҳнат аҳлининг кайфиятини кўтарди. Ахир, моёнасиз қозон қайнатиш қийин, қозон қайнатмагач одамнинг қўли ишга бормаслиги ҳам маълум.

Опаданг ҳақлари қандай ишлашларига боғлиқлигини аналда кўрган совхоз ишчиларининг меҳнати муносабатн ўзгарди. Совхозда пудратга ўтилган, одамларнинг ўз меҳнатлари пировард натижасидан манфаатдорлиги янада ошди. Ҳ. Раҳмонов Муборак ноҳиясида биринчилардан бўлиб ўз ҳўжалигида харажатларни назорат қилишнинг чек усулини қўлади, ижара муносабатларини жорий этди.

Буларнинг ҳаммаси совхоз иқтисодиётининг тез ўнганлишига катта ёрдам берди. Давлатдан олинган 9 миллион сўм қарзнинг икки йил ичида 7,5 миллион тўланди. Совхоз 1988 йилда пландаги 3500 ўринга 4585 тонна пахта сотди. Утган йили эса бу раам 5835 тонналик ташкил этди. Тармоқлардан 5 миллион 575 сўм дармад қилди. 2 миллион 878 минг сўм соф фойда олинди.

— Ҳозир одамларнинг иқтисодиёт ахши, улар ҳалол меҳнат қилиб, катта дармад олишади, — деди Ҳ. Раҳмонов. — Тўлик ижара пудратига ўтганимиз. Бу усулда ким қандай ишласа, шунга арша ҳақ олади. Масалан, бугун Сафар Ҳўжа бошлиқ ижарачилар бригадаси 201 минг сўмдан зиёд, Шавкат Ҳамроев бошлиқ эвмо ижарачилари эса 40 минг сўм муқофот пули оlishди. Лекин ижарага ер олиб ишлаб, қарздор бўлиб қолганлар ҳам йўқ эмас. Мустафо Тўраев, Рўзимурод Фармонов бошлиқ ижарачилар коллективларини мисол тариқасида айтиш мумкин. Ана шу бригадаларда етиштирилган махсулот ҳатто сарф-харажатларини ҳам қопламади.

Ижара пудратини ким қандай ишлаганини равшан кўрсатиб гуради ойнага ўхшатиш мумкин. Директор келтирган мисоллар — бунинг ақлол гувоҳи. Ижара ҳалоллигини ёқтиради, пала-партишнинг, дангасаларни кеҳирмайди. Кимки тер тўкиб астойдил ишласа, манглай терлари ордан дур бўлиб унади.

Совхоз ҳудудида жойлашган қишлоқларнинг асарияти виллоятимиздаги бошқа кўплаб эски, кўрмисиз эҳтикомат жойларидан деярли фарқ қилмайди. Тўғри, ҳўжаликнинг марказий қўргонн — Шех қишлоғи қиёфаси бироз бошқачароқ. Унда замонавий услубда қурилган, улар, сов-

хоз идораси, бошқа маданий-маиший бинолар бор. Хонадонларга табиий газ ўтказилган, водопровод қувирилган тоза ичимлик сува оқиб турибди. Лекин Қорабог, Ҳўжамуборак, Сарик қишлоқларини қайта кўриш ишлари эндигина бошланапти. Чунки яқин икки-уч йилга қадар бу масалаларга ҳеч ким эътибор бермаган. Ҳозир Ҳўжамуборак қишлоғи бош план асосида қайта қуриляпти. Бу ерда кооператив асосда 42 та уй бунёд этилди, ҳозирча 10 га яқин уй тайёр бўлди. Эрта-индин уларга одамлар кўчиб киришади. Янги мактаб биноси бунёд этиляпти. Қишлоқни газлаштириш бошланди. Келгуси йилда бу ерда кинозал, болавлар богчаси, ҳаммом қурилади.

Хуллас, совхоз қишлоқларида кенг қўлмика қурилиш ва ободонлаштириш ишлари амалга ошириляпти. Бу ердаги бунёдкорлиқни ўз қўзини билан кўрган, бунга тўла ишонч хосил қилдик. Лекин дилмизини ҳамон бир жумбоқ қийнаб эди. Бу ҳоро ва аз-Хоразмий посёлкаларининг тақдирини нима бўлади? Наҳотки қанадан-қанча меҳнат ва маблағ кўкка совирилди? Айни пайтда ташландик қолда етган уй-ойларни қайта ташмирлаб, бу ерга аҳолини кўчириб келишнинг иложи йўқмикин? Бу саволни ҳам совхоз директори Ҳамро Раҳмонов ҳам аниқ жавоб қайтера олмади.

— Аввало совхозимизни пахтачиликка мослаб қайта реконструкциялаш лозим, — дейди у. — Чунки юқорида айтганимиздек, совхозимиз богдорчилик ва дончилик ҳўжаликлари базисида ташкил этилганлиги учун ҳам мавжуд ирригация-мелиорация тармоқлари, сув таъминоти ва бошқа шарт-шароитлар пахтачиликка ихтисослаштирилган ҳўжалик талабларига жавоб беролмаслиги таябини. Ҳозир суғориладиган ерларда 20 километр ёпиқ ва 125 километр очик дренаж бор. Лекин уларнинг атиги 5 километрдан зиёдоридан фойдаланиляпти, холос. Қолганлари ниҳоятда сифатсиз қурилганлиги сабабли ишламайди. Ҳатто Бази мелиорация тармоқларида сув чиқиб кетадиган жой йўқ.

Дончилик совхози учун мўлжаллаб ўзлаштирилган янги ерларда дала шийонлари қуриш лойиҳага кириштирилган. Чунки галаччиликда бир бригада ихтиёрида 500—600 гектар ер бўлиб, пахтакор ҳўжаликларда шунча майдонда камда 8—10 та бригада жамоаси ишлайди. Демак, шунга мувофиқ тарзда 8—10 та дала шийони ҳам керак. Бу эса кўпгина қўшмича ташвишларни келтириб чиқарапти: бўлиб қолганлар ҳам йўқ эмас. Мустафо Тўраев, Рўзимурод Фармонов бошлиқ ижарачилар коллективларини мисол тариқасида айтиш мумкин. Ана шу бригадаларда етиштирилган махсулот ҳатто сарф-харажатларини ҳам қопламади.

— Ҳа, чўли ўзлаштириш ва суғориш соҳасида турмушлик йилларида йўл кўйилган хатолар жуда кимикта тушди. Буларнинг оғир юки аҳмақхатқ деҳқоннинг елкасидан ҳамон зил-замбилдек босиб турибди. Лекин у дар синоларига матонат билан бардош бериб, қаддини ростлаб оляпти. Кўксига қайта қуриш шомоли тегиб, қалбига заманига соҳиблик ҳиссини туғган бободеҳқон барча қийинчиликларни енгиб, ташвишлардан устун чиқиб, истиқболга умид билан назар солмоқда. Унинг сермашқат, фидокорона меҳнати эса инсонларга риқ-рў инъом этишининг асосий омили, ишончли кафолатидир.

М. АМИРҚУЛОВ, И. ПИРМУЛОВ.

Жиззах областининг Пахтакор районидagi Кичанов номида совхоз деҳқонлари ҳамма соҳаларда юқори кўрсаткичларга эришини мақсад қилиб қўйишган. Бутубой Сирлибоев бошлиқ эвмо «Гулстун» кооперативининг илгор жамоаларидан. Миршкор маккажўхориқорлар жорий йилда 43 гектарнинг ҳар гектаридан режадаги 40 центнер ўринга 50 центнердан ҳосил кўтаришни мўлжаллашмоқда.

СУРАТДА: кооператив бошлиғи Нарзулла Қўшбоқов ва агроном Муҳаммад Ҳазраткулов ҳосил чўғидан мамнун.

У. ҚУШВОҚОВ олган сурат.

ХУШҲАБАРЛАР

Эввон қишлоғидан савдо шохобчаларига эриқлар ва болаларнинг қўйлақлари келтирилди бошланди. Бу ерда Фаргона тикувчилик-бадий Буюлар фабрикасининг 67-линии ишга туширилди. Соҳиб уй беклари ҳамда қишлоқ ўрта мактабларини яқинда бундан кўрадан 165 киши илгор бошладан аввал тикувчилик касбини ўзлаштириб олинди. Бўлим лойиҳадаги қувватга етган, йилга икки миллион сўмлик хардоригр молларни ишлаб чиқара бошляди.

Қорақалпоғистоннинг Эп-ликқалъа районида жойлашган Баҳористон қишлоғидан Тўрт-қил шаҳрига янги йўл қурилади. Унинг узунлиги янгири-ми беш километр. Ҳудудда шу қишлоқ жойлашган «Бухан мерей» иқтисослашган қорақалпоқ совхозининг меҳнатчилари, ниҳоят ана шу йўл оралнида автобуслар қатнови бошланмиша, озми-овнат махсулотлари ҳамда саноат молларини етказиб бериш ахшиланмишага умид қилимоқдалар.

Хива гиламдўзлик ишлаб чиқариш бирлашмасида «Шарқ нақшлари», «Кўҳна манзаралар» деб аталган сўнги янгиликлар кўплаб ишлаб чиқариш усталарининг ишлари Бутун-иттифоқ бадий кенгашининг Олтиоғда бўлган раямншида юқори баҳо олдн. Бирлашмада йил бошдан бери жами ўн иккита янги андоз ўзлаштирилди.

«Узавтотранстехника» ил-ми-ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳаракат хавфсизлиги бўлимининг мутахассислари ишлаб чиққан усулга асосан ҳозир автохўжаликларда жорий этилган йўл ҳайдовчиларнинг қайфияти қандай даражада эканлигини аниқлашга имкон беради. Бунинг натижа-сида йўловчилар ташйиди-дан автобусларнинг ҳайдовчи-ларини текшириш, бундан таш-қари йўлнинг мураккаблигига қараб уларни янада тўғрироқ тақсимлаш имконияти яратил-ди.

Янги завод

Орқоникиде районда бунёд этилядиган бир марта фойдаланиладиган шприц-қорғи заводи асосий ишлаб чиқариш корпусининг монтажи ниҳоясига етказилди. Аввал хабар берилгандек, Испаниянинг «Фабрисанитас» фирмаси ушбу корхонани қўриб, калитини топширишга киришган эди.

Ҳозир заводнинг ташқи кўриниши кишилар кўз ўн-гида пайдо бўлмоқда. Бу кумушсимон рангли сэндиш-панеллар деб аталган енгил материаллардан бунёд этилядиган ихчам бино саноат корхонасидан кўра нимаси биландир илмий фантастик асарлардаги корхонани эс-латади.

— Ҳозир бинони тўртта асосий ишлаб чиқариш шўъ-баси ҳамда ерданчи хона-ларга ажратадиган тўсиқ-лар бунёд этилмоқда, — дейди «Медиз» тижорат кор-хонасининг бош муҳандиси В. Свистунис. — Бу иш-лар туғатиш билан ускуна-ларни ўрнатишга киришиш мумкин.

Иш жадвали қатъий қи-либ тузилган. Ҳафтада ати-ги бир марта, яқшаба ку-ни дам олишади. Қурилиш

қувватига эга бўлади.

Йилқичилик

ДУЛДУЛ—САДОҚАТ РАМЗИ

Мавзуга қайтишимга Бой-сун район агропоснот уош-маси раиси Ахиррали Чор-шанобевнинг мана бу фикри туртки бўлди.

— Матбуот саҳифаларида жумҳуриятимизда йилқичи-ликнинг аҳволи, тармоқдаги қийинчилик ва муаммолар, ишни ўнглаш юзасидан жу-либ кўплаб фикр-мулоҳаза-лар билдирилган мақолалар эълон қилинган бўлса-да, со-ҳада ўзгариш юз бермади, — деди у. — Боз устига рўзномалар бир-икки чўқиш-дан сўнг доллар мавзунини эътибордан четда қолдириш-моқда. Назаримда, ҳозир ҳам жумҳуриятимизда йил-қичилик инчор аҳволда. Ҳаммамиз улочни тулпор-ларга ҳавас билан қараймиз. Уларнинг баҳоси эса 20—30 минг сўм. Тўла ҳўжалик ҳи-соби, ўзини ўзи маблағ би-лан таъминлаш шароитида нега биз ҳалқимизнинг бой-лиги, миллий ифтихорларин-дан бири — қорабайр от-ларини жаҳон бозорига чи-қариб, кўз-кўз қилдмаймиз? Бу ўринда ҳўжалик раҳбар-лари ёки бош мутахассисла-рини тадбиркорсизликда ёки лоқайдликда айблаб бўл-майди.

— Гап фақат раҳбарнинг би-лимдонлиги ёки савиясида эмас. Бундан қарийб йнгр-ма йил муқаддам Сурхон-дарё виллоятда ягона йил-қичиликка ихтисослаштирил-ган «Дарбанд» совхозни ташкил этилган бўлиб, фан номзоди Изаат Қаҳқоров ди-ректор, фан номзоди Ҳўлом-қодир Алнбоев бош зоотех-ник эдилар. Дастлаб ҳўжа-ликда қорабайр отлари пар-варид қилинапти, келгуси-да жумҳурият от спорти мактабларига аjoyиб тул-порлар етказиб берилади, де-

қил бўлмади. Шунинг учун йилқичиликдан фақат зарар кўриляпти.

Бир нарс кишини ҳайрат-га солади: яйлов тақчил де-ган баҳонда ҳар йили 60—70 бош этли йилқини гўш-га топшириш инсофданими? Ҳолбуки, яхши парварши-ланган, тарбияланган тул-порнинг ўрни — жаҳон бо-зори. Биз эса бир-икки на-салхонага йилга 4—6 тонна қимиз етказиб бериш билан чегараланаляпти. Ёки бош-қа мисолни олайлик. Совхоз ҳар йили виллоят ҳўжалик-лари йилқини 1500 сўмдан сохтаётди. Ҳар наслчилик ило-ҳаси орқали бир айтириш 6,5 минг сўмдан харид қи-лади. Наслчилик ишлари яхши йўлга қўйилса, қўн-дун ўз вақтида зооветери-нари қондалари асосида парварши қилинса, шартно-ма асосида ҳар бир тулпори 8 минг сўмдан сотиш мум-кин. Афсуски, масаланин бу томонн билан ҳеч ким шугулланмайпти. Оқибатда но-воб йилқилар бўйнига осон-гина пичоқ тортиб юбори-ляпти.

Барча тармоқда моддий манфаатдорлик бўлмаса, ол-га сийлаш ҳам, натижа ҳам сезилмайди. Ҳозир йилдан ҳўжаликка ижара пудрати жорий этилди. Янги усул шарофати туфайли давлат қарийб уч миллион сўм узоқ муддатли қарздан воз кечди. Эндига гап бундан кейин тармоқни ривожлантиришда, мирохурлар меҳнатининг қадрланмишда қолган. Ҳўжа-ликда эса ўз касбини ардоқ-лаётган, қийинчиликларга бардош бераётган чорвадор-лар талайгина. Шулардан бири — Ҳўма ака Бойма-тов. Ҳозир унинг отарида 145 бош йилқи бор. 68 бош

биядан шунча бош қўлун ол-ди. Ҳар бош йилқининг пар-варшига ҳўжалик йилга тўрт сўм иш ҳақи тўлайди. Ёки би соғувчиларни олай-лик. Чоши Соҳибқўлов ота-ридаги 39 бош биядан 25 бо-ши соғиланди. Бир килограмм соғиб олинган сут учун 14 тийиндан ҳақ тўланади. Ҳол-буки, ҳўжалик шунча миқ-дордаги қимизни уч сўмдан сотади. Шу бос соғувчи-нинг ойлик маоши 80—90 сўмдан ошмайди.

— Йилқичиликка ихтисос-лаштирилган ҳўжаликда на-мида 1000—1500 бош йил-қи бўлиши шарт, — дейди совхоз директори Ж. Қари-мов. — Тармоққа нафақат районимизда, умуман жум-ҳуриятимизда эътибор етар-ли эмас. Тасавур қилинг: баҳордан бошлаб қузгача йилқилар тоғ яйловларида жон сақлашади. Ҳолбуки, уларнинг ҳар бирига кунига 3—5 килограммгача кон-центрат озуқа берилиши ло-зим. Бу талабни юқори таш-килотлардаги ўртоқлар ҳат-то эшитилгани ҳам келмай-ди. Масалан, биз соғиланди-ган бияларни 50 бошга ет-казса, бир ойда олти тонна қимиз тайёрлашимиз мум-кин. Бу — 18 минг сўм де-гани. Иккинчидан, ҳозир ҳам планлаштиришдаги чалнаш-ликлар барҳам топгани йўқ. Ҳозир йилда биз давлатга 250 тонна гўшт топшириш-миз керак. Эчки ва қорамол ҳисобига унинг 110 тоннаси-ни улдлаб оламиз. Қолгани-га албатта 60—70 бош йил-қи балогардон. Шунда ҳам барибир топшириш бақарил-майди. Яқиндан бери «аҳо-лидан шартнома асосида қо-рамол сотиб олиш» деган лойиҳа гап чиқиб қолди. Шун-га қўра, 436 оёна билан шартнома тузилади. Лекин биринчи июнга қадар бор-йўғи 32 бош қорамол харид

қилинди, холос. Бу ҳол ҳў-жалик имконияти ҳисобга олинмаганини кўрсатиб ту-рибди.

«Дарбанд» совхозида йилқичиликнинг ривожлан-маётганига асосий сабаб яйловларнинг етишмаслиги-да эмас, унга муносабатнинг ўз ҳолига ташлаб қўйилган-лигидир. Бизнингча, йил-қичиликка сут ва гўшт бе-радиган жониворлар сифа-тида қарамасдан, уни ўзбек ҳалқининг фаҳри бўлган, азиздан садқот бўлган деб баҳолаётган, тўзо томошлар-нингизда, байрамларимизда ҳаммага бир олам қувонч бахш этадиган тулпорлар си-фатида қадрланмиш керак. Тўйларда улоқ айирган ча-вандозга бир қойил бўлиш-са, унинг тулпорига ўн на-ра қойил қолишади. Сурхон-дарё виллоятида шундай дул-дуларни етиштирадиган, уларни қўйайтирадиган жу-да катта, лекин ҳозиргача тулқи фойдаланилмаётган имконият борки, у ҳам бўл-са «Дарбанд» совхозидир. «Дарбанд» насос станициси фойдаланишга топширилиши туфайли ҳўжаликда суғори-ладиган майдонлар ҳамжи-бош бўлса-да, кенгайди. Бундан кейин мирохурлар моддий манфаатдорлигини ошириш тадбирлари тўғри-сида жиддий ўйлаб кўриш керак. Айниқса, қимиз тай-ёрловчиларга тўланадиган иш ҳақини қайта кўриб чи-қиш даркор. Йилқиларнинг бир қисмини шартнома асо-сида сотишга эришиш лозим. Булар ҳўжалик раҳбарлари учун янгилик эмас, албат-та. Фақат фикрларни тақро-рлайвермасдан, амалий ишга ўтти зарур.

Б. КЕНЖАБОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»
муҳбири.

ҚУЛАЙ УСУЛ

И. Оқунбобоев номида Қў-қон тикувчилик фабрикаси уч бригадани систематга ўт-ганлиги уй беклари ва яқин-да ўрта мактабларни тутат-ган ўзлардан 500 га яқин кишини иш билан таъмин-лаш имконини берди. Бундай иш юритиш кор-

хона учун фойдалан бўлиб чиқди. Шундай усул ту-файли ишлаб чиқариш қу-ватларидан мумкин қадар кўпроқ фойдаланилмоқда, технология ускуналарини самарадорлиги орди. Фабри-када жамоа билан келишган ҳолда иш ҳафтасига баъзи ту-затишлар киритилди. Энди аввалги олти кунликдан олти ярым соатдан ишлаш ўри-нида 8 соат 25 минутдан, фақат ҳафтасига 4 кун иш-лайди. Илг охирига қадар тўлғиланди қолган «иш қу-ларини» эса фабрикада меҳ-нат уюмдорлигини оши-риш усулларидан қоллашни режалаштирмоқдалар.

ЭСКИ МАЙДОНДАГИ ЯНГИ ГАПЛАР

КПСС Марказий Комитети Секретариати мажлисидан репортаж

Ҳамиша ёпиқ ўтказилган, бевосита дахлдор бўлган тор доирадаги кишилардан бошқа ҳеч кимга ёлмон қилинмайдиган тадбирни ёритишда қатнашиш учун икки журналист биринчи марта тақдирнома олдди. Бундай тадбир тўғрисида матбуотта берилмайдиган хабар матбуот вакилларининг иштирокисиз тайёрланган расмий ҳужжат сифатида юборилар эди.

Гап КПСС Марказий Комитетининг секретариати мажлиси ҳақида бормоқда. Мажлиси КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачев бошқариб бори.

Бир кун олдин ушбу сатрларнинг муаллифлари мажлисининг кун тартибини олган эдилар. 28 июль кунини эрталаб Марказий Комитетга келишганда эса, улар тагин ҳам батафсилроқ материаллар билан таъминландилар.

Партия ташкилотларининг КПСС XXVIII съезди қарорларини амалга оширишга доир кундалик ишлари тўғрисидаги масала кўриб чиқилди ва шу билан боғлиқ биринчи навбатдаги тарғибот ва ташкилотчилик тадбирлари режаси ишлаб чиқилди. Бу масала юзасидан Сийёсий аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг котиби М. С. Даасохов ахборот берди.

Партия комитетлари олдидаги сийёсий ҳисоботи, ҳисобот маърузаси юзасидан қабул қилинган резолюцияни, «Инсонлар, демократик социализм сари» дастурий баённони, КПСС Уставини ҳамда съездининг бошқа ҳужжатларини кенг муҳомада қилишни авж олдириб юбориш вазифаси қўйилди. Ана шу ишларни амалга ошириш чоғида съезддан олдинги баҳслар вақтида орттирилган таърибга таъйин таърибот фаолиятида янги ёндашувларни ишлаб зарур.

КПСС XXVIII съездининг партия фаолияти шакллари янгилаш, КПСС янги ўс-танни қўллаш учун шароит яратиш, бошланғич партия ташкилотлари ишга доимий эътибор бериш, сайлаб қўйилмайдиган партия органлари ролини оширишга доир талабларни қатъият билан ва изчил амалга ошириш зарурлигига партия ташкилотларининг алоҳида эътибори қаратилди.

Ҳаёт давом этаверади. Унинг ўз талаблари ва қондалари бор. Шу сабабли ҳосилни ноҳад қилмай йиғиштириб олишга, янги ушларни тезроқ қуришга, яхши молларни кўпроқ ишлаб чиқаришга, корхоналар ва коммунал хўжаликни қишга тайёрлашга, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга ёрдам бериш ҳар бир коммунистнинг биринчи галдаги граждандлик бурчидир.

Тарғибот ва ташкилотчилик ҳаракатлари режасини ташкил этган тадбирларнинг гоёт амалий, таъбир жоиз бўлса, кўруқ рўйхатида ҳам ҳаётимизнинг янгилигини туйғули вужудга келган ўзгаришлар яққол акс этди. Ана шу режанинг оммавий ахборот воситаларига таллуқли қисмининг олиб қўйилиши — бу журналистлар қўлига яқин мазду. КПСС нашрлари тўғрисида гап борганда тарифлар шаклан кўла кўла бўлмаган ҳам, улар қатъий қилиб қўйилган, шундай бўлиб келган, ҳозир ҳам шундай, келгусида ҳам шундай бўлса керак ва бу нормал ҳолдир.

Мана бу эса ҳозирги кунларимиздан ишонча: «Партияга тегишли бўлмаган оммавий ахборот воситалари билан муносабатлар хайрихоҳлик ва ўртоқлик асосига қуриلسин. Уларнинг ёритишлари учун мазмулар тасвия этилсин...»

Яна бир мисол: «СССР Матбуот давлат комитетидан илтимос қилинсин...»

Бу мулоқотнинг бошқача руҳи ўз ҳам нормал ҳолдир.

Шубҳасиз партия аппаратининг ўзи номига айтилаётган тасвиқлардан ҳам қайта қуриш нафас сезилди, бу ҳақда хусусан Сийёсий бюрос аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг котиби О. С. Шенян айтиб ўтди. Партиянинг раҳбар бўғинлари меҳнат жамоаларида, истиқомат joyларида, зиналар, ветеранлар, партия, совет фаоллари билан учрашувлар ўтказишлари зарур, деб таъкидлади. Омма орасида бўлиш КПСС раҳбарлари учун олддаги иш бўлиб қолди.

Ҳа гаплар яхши ва фойдали ишлар кенгайти, чуқурлашиш боришини тасдиқлайди, холос.

Партия ўзининг мафкуравий фаолиятида олдинги йиллардаги «темир-бетон»дан четлашганлигини сезмас-ридаги чорва моллар ва паррандаларини ем-хашак билан таъминлаш ҳамда уларда чорвачилик махсулотлари етиштиришни қўлайлаштириш тўғрисидаги фермонни қандай бажарилаётганини кўриб чиқилди. Бошқариладиган бозор иқтисодий шариоатида ишлашнинг, пехани тайёрлаш ва кейта ишлашнинг янги мусулми таъйёрларлик қўришини биринчи галдаги вазифалари ҳам белгилаб олинди.

Ҳар бир масала юзасидан ишларнинг аниқ аҳолининг акс эттирувчи қарорлар қабул қилиниши, бу ишларнинг аҳолининг қониқлиги деб бўлмайди. Шунинг учун вилоят дехқончилик-сановат уюшмалари, бошқа ташкилотларнинг раҳбарлиги ишни фойдалаштириш, камчиликларни тўлатиш чора-тадбирларини кўриш текилли этилади.

Коллеги мажлисда Кебакистон ССР Министрлар Ҳукумати раисининг биринчи ўринбосари И. Х. Жўрабеков нуқ сўзлади.

Хар бир масала юзасидан ишларнинг аниқ аҳолининг акс эттирувчи қарорлар қабул қилиниши, бу ишларнинг аҳолининг қониқлиги деб бўлмайди. Шунинг учун вилоят дехқончилик-сановат уюшмалари, бошқа ташкилотларнинг раҳбарлиги ишни фойдалаштириш, камчиликларни тўлатиш чора-тадбирларини кўриш текилли этилади.

Коллеги мажлисда Кебакистон ССР Министрлар Ҳукумати раисининг биринчи ўринбосари И. Х. Жўрабеков нуқ сўзлади.

ИҚТИСОДИЁТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ЭҲМИ... ИШГА ОЛИШДИ

Бичиш цехида ўтган йили иккита электрон-ҳисоблаш машинасидан фойдаланиш натижасида олинган катта иқтисодий самара Андижон тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоасини бошқарувнинг автоматлашган системасини жорий этиш мақсада мувофиқ эканлиги ишонтирди.

Бирлашма чет элдан яна бешта компьютер сотиб олди. Тошкент автоматлаштирилган бошқарув системаси лойиҳа-конструкторлик бюросининг мутахассислари уларни ўрнатиш ва соғлаш борасидаги ишларни амалга оширишмоқда. Янги бўлим Томск политехника институтини ва Тошкент давлат дорилфунунини битирут чиққан электрончилар ва программачилар билан тўлдирилмоқда.

Автоматлаштирилган бошқарув системаси ишлаб чиқаришга жорий этилганидан кейин кўпгина бўлимлар ва хизматлардаги бошқарув ҳодимлари икки, ҳатто уч марта қисқаради. Электрон машиналар турли ҳисоб-ки-тоблар ва бошқа «қоғозбозлик»лар билан боғлиқ ишни анча тез ва соз бажарадиган бўлади.

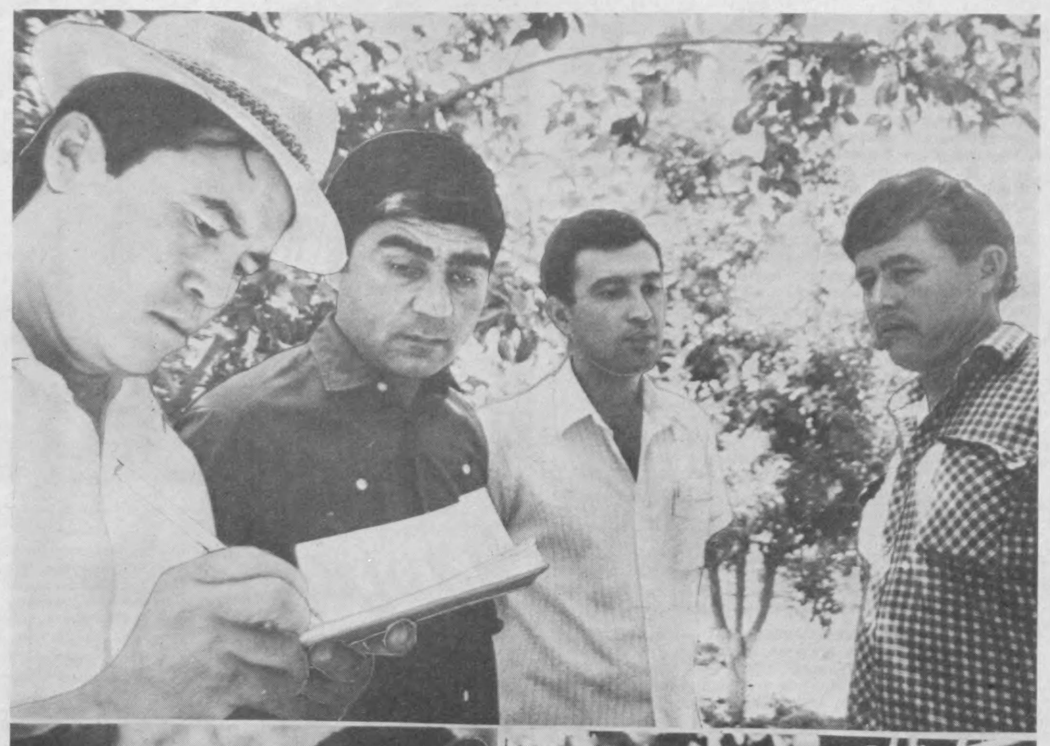
БРЯНСК АВТОМАШИНАЛАРИ

«Бухаранстрой» трестининг Свердлов механизациялаштирилган кўчма колоннасида қудратли юк автомашиналари пайдо бўлди. Улар мамлакатимизда ўтказилган конверсия сийёсати туйғули Брянский автозаводидан келтирилди. 480 та от кучига эга бўлган автомашиналар энди ҳарбий юкларни эмас, ҳалқ хўжалиги юкларини ташинга хизмат қилади. Уларнинг ҳар бири бир йўла 16 тонна юкни ташини ёки ер қазийдиган оғир техникани шатакка олиши мумкин.

— Машиналар қиммат туради, лекин бизнинг шароитимизда улар барча ҳаражатларини ярим йил ичида қоплайди, — дейди механизациялашган кўчма колонна бошлиғи Л. Саидов. — Бизда Брянский автомашиналари учун иш қўл.

— «БАЗ» — ажойиб, ишончли автомобиль, деб машинани қисқача таърифлади ҳайдовчи Ф. Санаев. У яқинда Брянский бориб, шу машиналарда ишлашни ўрганиб қайтди. Энди у янги техникани ўзлаштиришга ўртоқларига ёрдам берайоти.

(ЎзТАГ).

Оқлотин районидagi Мусамуҳамедов номли боғдорчилик совхозининг ширин-шакар неъматлари пойтахтимиз меҳнат аҳли дастурхонини беэмомқона. Яқинда улар Тошкентда ташкил этилган ананавий савдо расанга бир неча тонна олма, узум, помидор ва бошқа сабазотлар жўнатишди. Хўжалик соҳибкорлари 528 гектар тоқорда, 398 гектар мевали боғда мўл ҳосил етиштиришган. Айни пайтда ҳосил йилги-термини қизити. Жамоатчи фотомуҳбир В. ТўРАЕВ ёқинда хўжаликда бўлганда

Қайта қуриш меъморлари

КУЛ ҚОЛДИРМА, ГУЛ ҚОЛДИР

иш бошланди. Корхонанинг бор-йўли ингирифта ишисини бўлиб, улар ойда арағда 300—350 кубометр бетон қоримшоми тайёрлашарди.

Корхона Олтирақ район қурилиш материаллари заводининг бўлимига айлантирилганидан кейин ҳам аҳоли ўзгармади. Ҳақимжон тишини тишига қўйиб меҳнат қилди. Дастлаб ҳисобини бўлиб, Кўп ўтмай ёш мутахассисни мастер, 1976 йилда эса инженер вазифасига муносиб деб топилди.

Ҳақимжон Қодиров Юсуфжон Турғунов, Холхўжа Турдалев сингари таърибли ишчилар кўмағида астойдил ишга киришди. Уларнинг жонкуярлиги туйғули 1977 йили бу ерда темир-бетон бўюмлари ва конструкциялар заводи махсулот бера бошлади. Ҳақимжонга яна юксак ишонч бийдирилди, директор этиб тайинланди.

Аммо биринчи кундан оғ боши қотди.

— Бунинг нимаси завод? — дилдан ўтказди раҳбар. — Шунчаки цех. Ҳақийий завод бўлиши учун техника, асбоб-ускуна керак. Ишчилар темир эмас, улар учун кулай шарт-шароит даркор. Шунга эришилмас экан, бу жойда ишонч зотини ишлатиш амри-маҳол. Демак, қўзланган мақсад сароб бўлиб қолади. Нима қилмоқ керак? Бор имкониятдан иложи борича фойдаланмоқ зарур.

Ҳақимжон бу фикрини Бобоназар Эгамов, Тиркашбой Очлов, Раҳимберди Ортиқов каби кўпни кўрган ишчиларга айтди. Улар мулоҳазаларини маъқуллашди. Енг шимариб ишга киришдилар. Ҳафтадар кетидан ойлар ўтди. Ниҳоят, мақсадга етилди. Митти корхона ҳам бўйига, ҳам зинга қўзилди, қонжирок дашт қўйинда бакуврат завод бўнбўда келди. Та катта арматура устоахонаси, тош майдалайдиган

дошлар текшируви устидан чиқди. Қўшни Илчи райони вакиллари боғов ва соҳибкорларнинг юксак мажбуриятларини бажариш йўлидаги ишлари билан танишдилар. Ушбу фотоларда Илчи район касба уюшмаси комитетини раис Кўчимбой Болтабоев, ҳалқ назорати комитетининг ҳодими Саидқабар Отаев, совхоз бош агрономи Бахтиёр Мусамуҳамедов, участка бошлиғи Абдусамид Аҳмедов ўртоқлар ҳамда хўжалик боғларидagi неъматлар акс эттирилган.

КўРҒОНТЕПА НОҲИЯСИДА

ЯНГИ САВДО МАРКАЗИ

Қизил Тўқай — Ҳамза номли совхознинг ер-ка маъзилгоҳи. Бу ерда яқинда савдо маркази иш бошланди. Дунда харидорлар учун кўпгина нулайликлар яратилган. Болалароб нийим-мечанлар, озёқ-овнат махсулотлари, уй-рўзгор буюмлари, сотил-моқда.

Савдо маркази хўжалик ҳисобида ишловчи Ҳамза матбуот жамиятига қарашлидир. У нолепаритивлар ҳамда кишлоқ аҳолисини ёрдамда тикилди.

МИЖОЗЛАР ХИЗМАТИДА

Дээржинский совхозда янги маъшият хизмат комплексини ишга тушди. Кассохона, чойхона, сартарошхона, пойабал соғлаш устоахонаси, савдо растанси миңнолар мушулунин осон қил-моқда.

ЧЕВАРЛАР

Дехқончек аҳоли энч жойлашган кишлоқлардан бирдир. Яқинда бу ерда Кўрғонтепа тикувчилик фабрикасининг бўлими очилди.

Корхонада меҳнат қил-лаётган 250 нафарга яқин ингиит-қизлар эр-калар ва боллар ин-ийимларини тикиммоқ-да. Кўнига 70 миң сўмлик махсулот тайёр-ламоқда.

«ЕР САҲОВАТИ»

Район марказида фой-даланишга топширилган дўнонга шундай ном берилди. Кўрғонтепа ма-лубот жамиятига қараш-ли маъзур савдо хоҳоб-часи асосан аҳоли ёр-дамчи хўжаликда етиш-тирилган полза ва сав-завот махсулотлари, шу-нингден, парранда ва сўчми гўшти сотилмоқда.

С. МУҚИМОВ, Фаргона области.

ЭРТАК ТИНГЛАБ

Наманган пойфазал фабрикасининг «Зилола» болалар боғчасида жажжиларнинг дам олишлари, оқдотланшлари, кунгилолар ўйинлари билан шуғулланишлари учун барча қудайликлар яратилган. Бу ерда ўз касбининг фидойилари — малакали тарбиячилар кўп. Шундан бири Манзураҳон Шергозиёвадир. У ишлаётган катта гуруҳда фабрика ишчиларининг 29 нафар фарзанди тарбияланмоқда. Моҳир мураббий болаларнинг нутқини ўстиришда турли усуллардан фойдаланимоқда. Машигулотларин эртаклар асосида ўтказиш яхши самара бераётди. Айниқса «Қизил қалпоқча», «Зумрад билан Қиммат», «Ур тўқмоқ» каби чўпчалар тарбияланувчиларга манзур бўлмоқда. Дилрабоҳон Одилова, Бунёд Мадёрров, Салмаҳон Иброҳимова, Ботирхон Умаров каби кичкинтойлар «Баҳор келди», «Қўшлар», «1 Май», «Наврўз» каби шеърларни ёд айташапти.

Бу йил катта гуруҳнинг тарбияланувчилари мактабга ўқишди. 14 нафар бола район марказидagi 1 ва 40-мактабларга, қолганлар эса район ҳалқ таълим бўлимига қарашли 1-болалар боғчасининг 6 ёшлар синфида сабоқ оладилар.

Кичкинтойлар пазанда Шарофатхон Бозорова тайёрлаган мазали таомларини тановул қилишгандан сўнг олоқ чойшабларда яшириқ ухлайдилар.

Болаларнинг эстетик тарбиялашга катта аҳамият берилмоқда. Мусиқа дарсларини Носирхон Шамсиддинов ўтказмоқда. У кўшиқ ва рақсларини кичкинтойларнинг ёшига мос қилиб берилади.

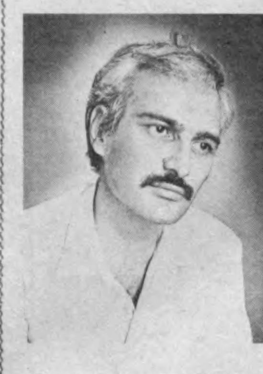
Жажжилар душанба ва пайшанба кунларини оранкиб куттишади. Чунки шу кунлари мусиқа ва ашуа дарслари бўлади. Одинахон Нурдодова, Ғулмуҳоммад Назаров ва Нигора Исоқова «Дурдона қиз», «Бодалигим — гулбаҳор», «Онажоним» каби кўшиқларни маҳорат билан янгра эйтишмоқда.

«Зилола» болалар боғчасида фабрика ишчиларининг 135 нафар фарзанди тарбияланапти. Мудира Маҳфуза Қайумова, Роҳатхон Тоштемирова, Уктамон Жўраева, Жамиллаҳон Раҳимова, Ханифа Зиётова сингари мураббийлар болаларни тарбиялашдак шарафини вазифага жасурийят билан ёндашмоқда.

М. ҚОДИРОВ,
А. ЮСУФБОВЕВ.

Чуқунда

Равшан режалаштирган юмушлари билан оғир бўлиб, оқшом чўкканини ҳам сезмай қолди. Хонасига қайтиб стол тавқимидида эвуға кўзи тушди. Дўсти Шариф уни никоҳ кечасига тақдир этгани эсим бўлгандай.

У соғинга қаради: тўй бошланганди оқ вақт қилибди. Қозикка илгинган амғирбушини кийди-да, кўчага чиқди. Ишонасининг шундоққина рўпарсида бўш такси турган экан, «Орзу» ресторанига элтиб кўйишни илтимос қилди. Розилик олган, орқа ўриндиққа ўтириб, Шариф билан кечган болалик чоғларини ўйлай кетди...

Равшан машинадан тушганида ресторанининг қўй очик деразаларидан шўх қўйиқ янгради. Демак, Бироз кечкибди. Ҳечқиси йўқ. Ичкира қилиб қарашга назар ташлади. Қарийб ҳамма ўриндиқлар банд, меҳмонлар ўзи билан ўзи оғир. У оғирда турибди. Ниҳоят чеккада битта бўш ўриндиққа кўзи тушиб, ўша томон юрди. Бўш ўриндиқ аниқда қисқоқда оқ ҳарир кўйлак кийган, сочлари силлиқ таралган, парилардек бир қиз ўтирарди. Қиз қолганда кўнглида гўмон юғонди: Балки бирор хамроҳ бордир! Лекин бошқа жой йўқлиги учун нолжолок одамлар орасидан эҳтиёткорона ўтиб, ҳайлар оғушиге чўмган қизининг аниги буюди...

— Кечирасиз, бу жой бўшми? — Ҳа, марҳамат, ўтиринг, — деди қиз енгил табассум билан. — Раҳмат! Мусиқа тингач, қосагул табири учун меҳмонларга сўз бери бошлади. Бир киши ўриндиқдан туриб киши ёшга бахтасоат тилади. Равшан шампань вивосидан қизнинг олдидаги бўш қадаҳга қуяркан, у эҳтироз биланди: — Кўнглим... Мен иммайман. — Шундай ахш кунда, эзгу тиллақлар учун ичмасизми? Равшан қадаҳ чўкиштираркан, қиз кўзларидан оқиб тушган кийим томи ёшиқ кўриб қолди. Кўнгли алланечук бўлиб кетса-да, сўрашга ботинмади. — Кечирасиз, — деди Равшан билмаганим учун... — Зубайда, — деди қиз маъносиз жимлайиб. — Чиройли исм эгасини топганини қаранг...

Икковлари ана вақт дилқавлашиб ўтиришди, кейин қиз бирдан соғинга тикилиб ҳаяжонланди: — Мен турсам, уйдагилар эртарақ кел, дейишганди. — Мен ҳам, — деди Равшан оқ сочлик билан лабини артиб, «Икки ёшиқ табриқладим, дўстим келганини кўрдим. Энди сизни кузатиш баҳонасида» деди деясиз.

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

Такси ҳайдовчиси ҳар кун ўйлаб одамлар билан мулоқотда бўлади, турли вазиятларда, ранг-баранг ҳолатларда уларнинг кайфиятларини кузатиб, қувончларига ҳамдам, сўхбатларига ҳамроҳ, ташвишларига ҳамдард. Энг қизиқ янгиликни ҳам, дунёнинг бир чеккасиде юз берган воқеа ҳақиқиди хабарини ҳам аввало ундан эшитасиз.

Ҳар хил тонфага мансуб кишиларнинг табииат, дунёқараш, эътиқодиди, улар сўзлаб берган воқеа-ҳодисаларининг ривож айрм бадий асарлар негизини ташкил этиши ҳам табиий бир ҳол.

Исроил Ғисов 1957 йили Тошкентнинг Самарқанддарвоза даҳасида туғилган. Урта мактабни битирган, Ватан сарҳадларини

қўриқлашда йигитлик бурчини адо этди. Мана, ўн йилдан ошдини, 2-автокорхонада ҳайдовчи: ҳар кун одамларнинг олис йўлини яқин қилади, йўл-йўлакка эса сўхбат жонан...

Матбуотда ёритилган «Армон», «Умр юлдузи», «Япроқлар», «Қиймат қарз», «Ҳаётга тўймаган кўзлар» ҳикоялари ана шу кузатув ва мулоқотлар маҳсули.

Бугун Исроилнинг «Ҳумо қўшини» муштарийлар эътиборига ҳавола қилар эканмики, бадий ижоднинг машаққатларини енгиб, бу гулшанда ўз сўзмоғини топиб олишида унга омад тилаймиз.

Н. ОРИФЖОНОВ,
СССР Езувчилар уюмаси аъзоси.

ҲУМО ҚУШИ

Ҳикоя

Зубайда рози бўлди. Пастга тушиб, Равшан амғирбушини кийишда Зубайдага ёрдамлашиб юборди. У табассум билан беғубор оҳангда сўради: — Ҳамма аёлларга ҳам шунча мулозимат қиласизми? — Йў-э, — қизарди Равшан. — Сизни ҳурмат қилганимдан...

— Ҳазиллашдим, — деди Зубайда кулиб. — Қани, кетдикми? — Кўчага чикишганида майини кўз шабдаси эсар, амғирбушини майда-майда томчилари юзга уриларди. — Емғирда сайр қилишнинг гашти бошқача-да, — завқилди деди Равшан. — Сизга ақдими, Зубайдаҳон?

— Шормасиз дейман! — жавоб ўринга савол берди кўзи Зубайда. — Галларингизда ҳам, ўзингизни туттишингизда ҳам шорларга ўхшаб кетасизми? — Йў-э, бола айтдим-ку оддий муҳбирман. — Ҳа-ҳа, барибир эзувчига яқинсиз-да. — Бизга эзувчиликка йўл бўлсин.

— Камтарлик яхши... Айтганда, ҳикоятингизни ўқигандим. «Армон» деган, тўричи Шў журнал ҳақини уйимизда турибди. Ресторанда ўтирганганимизда эътибор қилмаганимиз қаранг, журналдаги суратингизни кўргандим-а...

— Раҳмат, Зубайдаҳон, лекин битта-иккита ҳикоя айтган билан одам эзувчи бўлиб қолмайди... — Ҳамма нерса аста-секин бошланади, — деди Зубайда хуш кайфиятда. — Мана етиб ҳам келдик, ҳў анави уйнинг бешинчи қават, учинчи деразаси бизники... Айтганингиздек, амғирда сайр ахши бўлди. Сизга катта раҳмат!

— Бунчалик тез келамиз деб ўйламаганимди, — деди хайрлашиб олдидан Равшан. — Сизни кузатиб қўйганимдан хурсандим.

Емғирли шу тунда Зубайда йигитнинг қалбига қўй ташладик экан, оялар ўти, аммо Равшаннинг кўз ўнгидан унинг гўдак русорси ҳеч нари кетмади. Бир кўришда севиб қолганини, ҳаётининг энг тоғли бўлаги — ҳижрон олари бошланганини ҳис этди. Ислаб ишончасига борай деса, ўша кун истиклола қилиб сўрамаган эди, қарола ишловини билмайди, уйига бориш ҳам нуқулди.

— Йўқ демак, Зубайда. Қиз ўйлаиб қолди. — Майли, лекин бу охиригиски... Фильм туғачан, «Шодлик» ресторанига киришди. Холкор жой таллаб ўтиришди. Утган галликда ана шампань вивоси ва енгил таом буорилди. Қиз илтифот кутмай олдидаги қандоқ қўлига олди. Унга бир зум тикилиб турди-да, сўнгра Равшанга қаради: — Шунки сизнинг бахтигиз ва қайта учрашмаслигимиз учун ичсак...

— Нега бундай деясиз, Зубайда? Ишонинг, сизсиз энди ҳаётини тасаввур қилмай қолдим... — Майли, ҳафа бўлмаг. Келинг, менинг тилганим ерда қолмасин, сиз учун ичамиз. — Икковлари худди келишиб қўйгандек бир ҳўпладан ичиб, қадаҳини қўйишди.

— Зубайда, илтимос, нима десангиз дегену фақат «сўнги учуруш» деган гапни бошқа айтманг. Бу мен учун жуада оғир. Нима десамкини, белки севги деганлари шудир!...

— Қиз оғир хўрсинди, кейин бир зумда кўзларидан эсим чикётган ёшларни ерта турди: «Севгингизга нолойиман», — деди. — Нималар деясиз? — Ҳа, узи бўлса ҳам айтаман. Мен ялданганман. Биринчи муҳаббатим бахтига чағ солиб кетди. «Севамен» дерди, севги ҳақида шеърлар айтарди, мен севги борлигига ишонардим. Ҳаммаси маълум жойга етгунча экан. Ҳозир эсламан, даҳшатга тушаман. Сизни ўша оқшом тўйда учратдим-у, ҳаёлидан кетмай қолдингиз. Негадир кўзларингизни уникига ўхшатишди. Лекин унинг боқишлари айёрон эди. Кейин сездим. Ҳозир одамларнинг кўзига қараб, қалбда нима борлигини биладиган бўлиб қолганман.

Уч йил бундан худди шунча куз фаслида институтдан сазавот йигитига чиққанди. Ушанда у билан анча яқин бўлиб қолганимди. Бир кун шў понимизга кўйма кино келди. Фильмини томоша қилиб бўлган, бироз айланишни тақдир қилди. Рози бўлдим. Чунки унга ишонардим. «Шундай келишган йигит мени севади, деб бошим осмонда эди. Уша кун севги хўрсинди, ана кўп нерсалар ҳақида дил розиларини айтиди. Бир маҳал қарасам, вақт ярим тунга яқинлашиб қолди. Биз жойлашган шў-понинг чирои ўнган, ҳамма...

— Зубайда, йўқ десангиз, шанба кунни кинога борсак, — тақдир қилди Равшан. — Сизни тушуниб турибман, лекин фойдасиз, илтимос, бошқа учрашайлик.

17.00 Болалар совти (инглиз тили дерси билан). 18.00 «Время». 18.30 «Тақдир балгилари». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 18.50 «Графиня Козель». Телевизион бадий фильм. Ю. Крашевскийнинг шу номи романи асосида. 1-серия (ГДР телевидениси). Премьера. 20.20 Долзарб интервью. 20.30 «Время».

21.00 Яхши ният ўйинлари. Волейбол. Эрклар. СССР-АҚШ терма командалари. Сўвга сакраш. АҚШдан кўрсатилади. 23.00 «Ғаройиб Коста-Рика». Хроникал хужжатли фильм премьераси (МТ). 00.15 «ТСН».

ёқ зим-зим. «Энди турсак», деб илтижо қилдим. У: «Яна бироз ўтирайлик», — деди. Ушанда илтимосига рози бўлганим учун кейин ўзимга минг лаянат ўқидим. Сизга нега айтаман бу гапларни, билмадим... Илтимос, Равшан ака, менинг олдимга бошқа келманг. Ҳеч ким керакмас менга, ҳеч ким! Илтимос, мени тинч қўйинг!...

Зубайда икки юзини қафтлари билан тўсганча йиғлаб юборди. — Йиғламаг, Зубайдаҳон. — Ушанда йигит зотиға ҳеч қачон ишонмайман, деб ўзимга эсим сўз берганимди. Энди эса шу сўзининг устидан қай қолмайман. Мана сиз — журналистсиз, севги бор, дедисиз. Айтинг-чи, олдин бирортасини севганимизми? — Ҳа, албатта.

— Нега бундай деясиз? — Армиядан келганимча турмушга чикиб кетибди. — Кўрдингизми, бу дунёда севги йўқ. Кимдир алдайди, кимдир алданади. Балки шунда ҳам сиз севги бор, дерсиз, лекин мен учун у ҳумо қўши, афсона, номин бору ўзи йўқ, йўқ! Агар бор бўлганда мен шунчалар азобга қолмаган бўлардим. Ушанда унга ўзи икки-ёшнинг қандай қилиб бериб қўйганини билмай қолдим. Орадан бир ойча вақт ўтиб мен ўзимда, ўзим хали тушуниб етмаган ўзгаришлар содир бўлганини биллиб қолдим. Мендаги бу ҳолатни унга айтганимда, совуққина қилиб: «Докторга учраш, олдинроқ ташла, ҳаражатини тўлайман, ҳозир турмуш қуришга иложим йўқ», — деб жавоб берди. Уни шунчалки севадимки, ҳатто гапни икки қилмай шифоратга бордим. Дўстлар эши аёл экан, кўйлаб кўринг, қизим, биринчи хотин билмай қилгандирсиз, лекин иккинчиси биллиб йўл қўясизми. Оқибати нима кечинини билмасизми? — деди. Мен бо сиклики, «Бир умрга оналик бахтидан маҳрум бўлиб қолганимиз мумкин, туғмас аёл эса» мевасиз дерди. Шунки яхшилаб танангизга ўйланг, — деди у ана куюнчалик билан.

Врач қонасидан индамай чикиб кетди. — У бўлса «Шу кундан шу кунгача касал бўлиб, далага чикмаган. Тошкентда эди деган маънудан қозғ ўтирилади. Қон-қон йиғилди. Беш-олти кун кўнмага кўрнайми юрди-да, декабрь ойи бошларида армияга кетди... Зубайда кўз шилерини артиб, бир муддат сукот сақлаб қолди, кейин хўрсиниб ана дилини ёза бошлади: — Биласизми? Аёл қалби гўдак нозик. Бундан ҳар ким хил фойдаланади. Кечиринг, сизнинг ҳам кайфиятингизни бўзимди. Сиз яқин одамсиз, сизни... ҳурмат қиламан. Ялниман, қалби шикаста шў бадбахт тинч юрсин, десангиз, энди учрашмайлик. Сиз хали бахтли бўласиз, бунга ишонаман.

— Ахир сиз ҳам бахтли бўлишингиз керак-ку. Ҳумо қўшини сиз афсона дедингиз, йўқ, афсона эмас, сиз мен учун бахт, севги хумосисиз. — Мен ортиқ қийнаман, — деди Зубайда зарда оҳангда. — Ектирмасам, ишонмасам, олдингизга тушиб ресторанига борардим! Менга ачирсангиз, ҳурмат қилсангиз, энди тинч қўйинг! — Зубайда жавобин ҳам кутмай ортига бурилади-ку, тез-тез юриб кетди.

Равшаннинг юрагидан нимадир «чирт» узилиб кетгандек бўлди-у ариқ бўйидаги чироннинг силлиқ танасига сўяниб қолди.

Учинчи бўлишди Литва ССРнинг Стучка шаҳрида дэодо бўйича студентлар мусобақаси бўлиб ўтди. Унда жумҳуриятимиз вакиллари муваффақиятли қатнашиб, умумкоманда ҳисобида учинчи ўринни эгалладилар.

95 килограммдан зиёд вазида иштирок этган Андрей Герасимов охирига учрашувда красноярский С. Копцевини енгиб, ҳурмат шўхўпасининг учинчи логонасини банд этди. 95 килограммгача бўлган вазида Рустам Эргашев совриндор бўлди.

1988 йилги Бутуниттфоқ ёшлар ўйинларининг голлиби Адам Жамолов ҳам бронза медали билан тақдирланди. У сўнги учрашувда москвалик С. Беловини енди. 86 килограммгача вазида қатнашган Раззоқ Болтаев мухлислар эътиборини қозонди. Эзига хос усулда кураш олиб борган Болтаев фақат финалдагина имкониятини бой бериб, кумуш медалини қўлга киритди.

Мухаррир А. Ғ. МУХТОРОВ.

8.00 Эрталабки бадан тарбия машқлари. 8.15 Ҳужжатли фильмлар премьераси: «Драга» (Свердловск), «Оқ ажал» («Узбекфильм»). 8.40 Болалар учун фильм. «Тирактиклар жанги». 2-серия. 9.50 «Ям-йил гуллар». Н. Рубцов поэзияси. 10.30 «Саломат бўлинг, доктор Саруқ». 11.15 Такрорий телефильмлар сессиси. «Жаррох Мишиннинг кунлари». 2-серия.

19.00 РСФСР шаҳарлар телестудиялари. «Орган залида». 19.30 Яхши ният ўйинлари. Бейсбол. Финал. АҚШдан кўрсатилади. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Учинчи номерли трамвай борарди». 20.45 А. С. Пушкин номи Давлат тасвир санъат музейидаги концертларда. 3-кўрсатув. Пол Гоген билан интервью. 21.35 «Уршув жойини ўзгарилиб бўлмайди». Беш серияли телевизион бадий фильм. 3-серия. 22.45 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар). 23.00 «Время» (сурдо таржимаси билан). 23.40 Яхши ният ўйинлари. Бокс. Хоккей. Канада — Чехословачия терма командалари. АҚШдан кўрсатилади.

Ойнаи жаҳонда

1 АВГУСТ, ЧОРШАНБА

● УТВ I

11.30 «Бағим Донбөө имконияти». «Ақш тоши ҳақида хикоялар». Телефильмлар. 12.15 Такрорий фильмлар экрани. «Халқ». Бадий фильм («Ленфильм»). * * * 17.30 Кўрсатувлар тартиби. 17.35 Янгиликлар. 17.40 «Исон ва табият». Кўнвоқ ўстин тағтиллар. 18.10 «Чумчуқча». Мультифильм. 18.20 «Санъат гунаҳлари». 19.00 «Фанга бағишланган умр».

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат дорилфунунининг 70 йиллиги олдидан. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 Пулат Махсум. «Нур». Теленовелла. 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»

лиқ қўбонлари». Узбекистон телевидениси ва «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг бир-галликдаги рейдиди. 23.10 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Коплоннинг учинчи сакраши». Бадий фильм («Қозқилма»). 00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби. 18.10 П. И. Чайковский. «Йил фасллари» туркумидан. Зарема Сафарова ижро этади. 18.55 «Қалбим фозода». Бадий фильм («Мосфильм»). 20.30 Москва. «Время». 21.00 «Сув ости дўнбсининг оҳанглари». Телефильм. 21.10 «Қамолот сари». Эълмира Норбоева ва Ваҳобиддин Баҳриев. 21.50 Тижорат хабарлари. 22.00 «Ахбор». 22.20 «Исон ва қонун». «Лоқайд»